دروست کردنی بینەر لە شانۆی کوردی دا … حەیدەر عەبدولڕەحمان

پرسیارێکی گرنگم بۆ هەموو شانۆکارانی کوردستان هەبوو ، ویستم بپرسم ئاخۆ هۆی چیە نمایشێکی شانۆیی کوردی زۆتر لە 2500 بینەری هەبێت و بۆ و ماوەی 18 رۆژ لە نمایش کردن بەردەوام بێت و هۆڵی شانۆیی جمەی بێت لە بینەران و کەچی نمایشی تریش هەبێ بینەر بۆ تەنیا جارێکیش سەلیقەی بینینی نەبێ و و بیەوێت وەك چۆلەکەیەکی هەناسە لێ بڕاو لە قەفەزدا پەنجەرەیەك بدۆزێتەوەو بفڕێت و خۆی رزگار بکات ؟

دەرهێنەری ساحیر

ئایا ئەو بەردەوام بوونەی بە زیندوو راگرتنی شانۆ، یاخود دەسەڵاتی مردنی شانۆ لە دەسەڵاتی کێ دایە ؟
بێگومان دەرهێنەرە کەشادەماری خوێنی شانۆو بە زیندوو راگرتن یان کوشتنی شانۆیە.
دەرهێنەر ئەو کەسە ساحیرە لێزانەی هەموو ئامرازەکانی گەمەی شانۆیی خۆی بە کار دێنێ ،بۆ ئەوەی بینەر بخاتە ژێر کاریگەرییەکانی نمایش ..
دەرهێنەر لە شانۆدا دوو جەمسەری گرنگی بە دەستەوەیە ، یەکێکیان بە هاوسەنگ راگرتنی ریتمی نمایشە لە رێگەی پیرفۆرمانسی ئەکتەرو سینۆگرافیای شانۆیی .

دووهەمیان : بەهاوسەنگ راگرتنی چێژی بینەرە بۆ وەرگرتن و دانەپچڕان لە بەردەوام بوونی وەرگرتنی ئەو چێژە ..ئەگەر هەر کاتێ ئەو دوو جەمسەرە بە یەك ئاراستەو بە یەك ئاست لە ریتم و وەرگرتن نەڕۆیشتن ، ئەوە ریتمی هاوسەنگ راگرتنی نمایش لەنگ دەبێت و مەودای نێوان نمایش و بینەر دەڕوخێ و زۆر بە خێرایی نمایش دەمرێت ، ئیدی هیچ دەسەڵاتێك بە دەست دەرهێنەرەوە نامێنێ بۆ ئەوەی شانۆیەکی مردوو لە سەر شانۆ زیندوو کاتەوە .
بەڵام دەکرێ بپرسین ئاخۆ سەرچاوە بنەڕەتیەکانی راگرتنی ریتمی نمایش و سەرچاوەکانی وروژاندنی بینەر لە کوێ دیە ؟

پیرفۆرمانسی ئەکتەر

بێگومان لە کۆی گشتی نمایشدا نواندن و ئەکتەر، کرۆکی بە زیندوو راگرتنی نمایشن کە دەتوانن بە پێرفۆرمانسی ئەکتەر و بەرجەستە کردنی جەستە، ئەکتەرببێتە سەرچاوەی سەرنج راکیشانی بینەرو وروژاندنی …
هەر کات ئەکتەر توانی ببێتە نیگار کێشێکی سەرکەوتوو لە رەسم کردنی فۆرمی ناوەوەو دەرەوەی کاراکتەر بە تایبەت لە رووی بەرجەستە کردنی حاڵەتە سایکۆلۆژییەکانی ، ئەوە دەتوانێت تایبەتمەندییەکی جیاواز لە کاراکتەرەکانی دیکە دروست بکات و وەك ئەکتەر کاریگەری ئەکتیفی هەبێت لە راگرتنی ریتمی نمایش و وروژاندنی بینەر بە هەموو هەستە جیاوازییەکانییەوە ..

کاریگەرییەکانی سینۆگرافیا لە سەر بینەر

بەڵام جگە لە ئەکتەر دەرھێنەر زۆر کارتی دیکەی بە دەستەوەیە بۆ وروژاندنی بینەر و کەوتنە ژێر کاریگەری سیحری شانۆ ، بە تایبەت ئەو کارتانەی پەیوەندی راستەوخۆیان بە چاوی بینەرەوە هەیە، لەوانەش (سینۆگرافیا) بە تایبەت (تەکنیکی شانۆیی) کە دەتوانێت بە هێما و رووناکی چاوی بینەر تێر بکات لە جوانی ،لەو تەکنیکەدا دەرھێنەر فاکتەرە وروژێنەرەکانی وەك بەکارھێنانی رووناکی ،بۆ تاريك و روون کردنی فەزای شانۆو دروست کردنی ئەتمۆسفیری شانۆیی و بەکارھێنانی رەنگ بۆ بەرجەستە کردنی وێنەی شانۆیی بەکار بێنێ…

هەمیشە سینۆگرافیا بە رەگەزەکانی دیکۆرو رووناکی و جلوبەرگ و تەکنیکەکانی دیکەی شانۆ دەبنە پێکهاتەیەکی هەمە لایەنە لە ستاتیکای شانۆیی و دروست کردنی توخمەکانی کارگەر بوونی بینەر .

وروژاندنی سایکۆلۆژی:

لە پاڵ ئامرازە شانۆییەکانی دیکەی دەرھێنەر بۆ فێڵی چاوو تێر کردنی،دەرھێنەر چەند ئامرازێکی سایکۆلۆژی دیکەی بە دەستەوەیە،کە راستەوخۆ پەیوەندییان بە هزرو دەروونی بینەرەوە هەیە و دەبن بە فاکتەرێکی کاریگەر بۆ وروژاندنی بینەر لە ناخەوە ،لەوانەش بەکارھێنانی موزيك ،کارتێکەرە دەنگیەکان ، ریتم
هەموو ئەو تەوژمانە بە يەك ئاست و بە يەك ئاراستە روو لە هەست و بیرو ئەندێشەی بینەر دەکەن ، بۆ ئەوەیە بینەر تابوتێك نەبێت لە هۆڵی شانۆدا داندرابێت ، بەڵکو پارچەیەکی هەرە زیندووی جەستەی ئەو شانۆیە بێت

کاردانەوەی بینەر بۆ سەر نمایش

کەواتە دەرهێنەر چەند ئەوەندەی کار بۆ دروست بوونی ئەکتەر و پێکهێنانی ئامرازەکانی دیکەی شانۆ دەکات ، ئەوەندەش بۆ دروست کردنی بینەر ..هەر کاتێك بینەر بوو لە پرۆسەی شانۆییدا لە زەهنی دەرهێنەردا غائیب ، ئەوە بزانە نمایش چارەنووسێکی رەشی دەبێت .
بەڵام ئەوەمان لە بیر نەچێت ، چەند ئەوەندەی نمایش کاردانەوەی بە سەر هزرو ئەندێشەو حالەتی فسیۆلۆژی و سایکۆلۆژی بینەرەوە هەیە، ئەوەندەش بینەر کاردانەوەی لە سەر شانۆکارەکانەوە هەیە لە سەر شانۆدا ، هەمیشە ئەکتەرەکان بەشێك لە وزەو خوێنی پیرفۆرمانسی خۆیان لە بینەرەوە وەردەگرن ،بۆیە کاری شانۆیی هەمیشە پرۆسەیەکی دوو لایەنەیە لە نێوان نمایش و بینەردا و ناتوانن پێکهاتەی شانۆیی تاك تاکەیی پێك بێنن .

بە کولتوور کردنی شانۆ

ئەو تیۆرە لە پیشەسازی درست کردنی بینەردا لە لایەن دەرهێنەرەوە هەر تەنها گرەنتیەك نیە بۆ سەرکەوتنی نمایش و بەجێ مانی ئاسەوارەکانی نمایش بۆ ماوەی دوورو درێژ لە سەر پانتایی هزری بینەردا ، بەڵکو دەبێتە تیۆرێکش بۆ پەروەردە کردنی بینەرو بە کولتوور بوونی شانۆ لە رووە کۆمەڵایەتیەکەوە ..چونکە هەمیشە پرۆسە شانۆییە زیندووەکانن دەبنە هاندەر بۆ گەڵاڵە بوونی ئەو کولتوورەو بەرز بوونەوەی قەوارەی هوشیاری شانۆیی ، پرۆسە مردووەکانیشن دەبنە مایەی تێکشکاندنی کولتوورە شانۆییەکان لە کۆمەڵگادا .

پەروەردە کردنی بینەر

کەواتە نمایش ئاراستەیەکی پەروەردەیی شانۆییشی هەیە، کە هەمیشە بینەر وەك نموونەیەکی بچووکی کۆمەڵگا وەری دەگرێت و بە سەر کۆمەڵگادا پەخشی دەکات ، ئەگەر نمایش توانی بینەر لە ئەزموونی خۆی دا رازی بکات و بیخاتە ژێر کاریگەرییەکانی خۆی ، پەیوەندی شانۆ لە گەڵ بینەردا بەهێز دەکات و بینەر ناچاری ئەوە دەکات ، وەك پێداویستیەکی ژیانی رۆژانەی ، پێویستی بە شانۆ بێت و بە دوای دا بگەڕێت ، ئەگەریش نمایش ئامانجی راستەقینەی بۆ بینەر نەبوو، بەڵکو بینەر بکات بە وەسیلە بۆ گەیشتن بە کۆمەڵێ بەرژەوەندی تایبەتی ، بینەریش نەیتوانی جوگرافیای خۆی لە نمایشدا بدۆزێتەوە ، ئەوە بینەر شانۆ بە زەرورەت نازانێ و پێی وا دەبێت کە بوون و نەبوونی شانۆ بۆ ئەو وەك یەکە، بەمەش پرۆسەی بە کولتوور بوونی شانۆ پێویستی بە زەمەنێکی تر دەبێت بۆ خۆ دروست کردنەوەی دوای

روخان …كەواتە نمایش رۆڵی سەرەكی هەیە لە چارەنووسی شانۆو بە كولتوور بوونی شانۆو بە كولتوور نەبوونی..

بینەرو مەعریفەی شانۆیی

لە پاڵ ئەو تیۆرانەی لە رووی پەروەردەی شانۆیی و بە كولتوور بوونی شانۆ لە كۆمەڵگادا وروژاندمان …لە هەمان كاتدا نمایش كاریگەری هەیە لە سەر هوشیاریی و مەعریفەی شانۆیی بینەر ..هەمیشە بینەر سەرچاوەكانی هزرو مەعریفەی خۆی لە شانۆدا وەردەگرێت ، لە شانۆوە بینەر دەبێتە كەسێكی خاوەن خەیاڵی جوان ،لەوێ راستەوخۆ چێژ وەردەگرێ ، لەوێ دووچاری شۆك بوون دەبێت و تەزوو بە جەستەی دادێ ، بە نهێنی فرمێسك دەڕێژێ ، بە نهێنی دەگری ..ئەو تەفاعولاتە راستەوخۆیانە بینەر دەگۆڕن بۆ ئینسانێكی تر ، ئەوە نەبێت پێش هاتن بۆ ناو هۆڵە شانۆییەكە هەبوو ..كەواتە ئەگەر نمایش بەو شێوە موگناتیسیە كار لە مێشك و هەست و ناخی بینەر بكات و بیكات بە ئینسانێكی تر، بینەر ناچاری ئەوە دەبێت لە ژێر گوشاری ئەو هەموو فاكتەرە وروژێنەرانە بە دوای نهێنیەكانی ئەو وروژاندنادا بگەڕێ و ببێت بە كەسێكی هوشیارو خاوەن مەعریفەیەكی شانۆیی .